

GRIGORE IGNAT ȘI BOTOȘANII. DOCUMENTE INEDITE*

IONEL BEJENARU**

Legăturile tânărului ofițer Grigore Ignat cu Botoșanii datează din anul 1913, căci, încă înaintea absolvirii Școlii speciale de infanterie din București, fusese avansat la gradul de locotenent și repartizat la Regimentul 77 Infanterie Botoșani¹. Se remarcă, oriunde i-a fost dat să-și facă datoria ostășească, prin rigoare, seriozitate și responsabilitate, vizând mereu perfecțiunea, făcând-o statornic, în mod laborios, pasionat, novator.

După ce a onorat exemplar mai multe misiuni de instrucție și luptă, în condițiile reorganizării Armatei Române, la începutul anului 1917, Reg. 51 Inf., care îl includea pe căpitanul (acum) Grigore Ignat, a fuzionat cu Reg. 52 Inf., formând Reg. 51/52 Inf. din compunerea Diviziei 13 Inf., din Corpul 3 Armată². Astfel, Grigore Ignat ajunge iar pe meleagurile Botoșanilor, la Flămânzi, aici fiind dizlocată Compania de mitraliere al cărei comandant era³. Aproape, deci, de centrul Botoșani, privit, astfel, și ca centru militar și ca reședință a județului. Aici a activat căpitanul Grigore Ignat, de la 25 ianuarie 1917, la „Școala model pentru mitraliere „ , la Corpul 3 Armată, „Echipele ce se vor instrui la Botoșani vor forma câte o secție în prima companie de mitraliere a fiecărui regiment ”⁴.

Absolvă cursul inițiat cu calificativul „foarte bine”, revenindu-i comanda primei companii de mitraliere a regimentului, de a cărui reorganizare s-a ocupat (pe secții și piese), în virtutea calităților sale de comandant și trăgător de elită, asigurându-și un efectiv de 151 de militari⁵.

Și, firesc, din nou pe front. Unde, la 10 iulie 1917, înaintea marii confruntări de la Mărășești-Răzoare, avea să citească celor pe care-i comanda ordinul de zi al comandantului Diviziei 13 Infanterie, ordin din care spicuim: „Înainte de a pleca, gândiți-vă că o lume întreagă așteaptă să vadă ce e românul în bătălie (...) când vom da semnalul

* Articol inedit.

** Muzeograf la Muzeul Județean Botoșani.

¹ Maior Vasile I. Mocanu, *Căpitanul Grigore Ignat*, Editura Militară, București, 1967, p. 14.

² *Ibidem*, p. 48.

³ *Ibidem*, p. 51.

⁴ Apud Maior Vasile I. Mocanu, *op. cit.*, p. 53.

⁵ *Ibidem*, pp. 53-55.

de asalt, să vă repeziți ca leii, nimic să nu vă stea în cale, să te repezi române așa cum știi tu ...”⁶.

Și ... a venit fatidica zi de 6 august 1917, despre care vorbesc atâtea mărturii, între care și două documente (inedite) care sunt incluse în textul de față. Era momentul în care tăvălugul german țintea o străpungere fulgerătoare a frontului românesc, nicidecum de a întâmpina un zid de apărare din partea companiei de mitraliere comandată de bravul căpitan Grigore Ignat din Regimentul 51/52 Infanterie. Înceleștarea a fost o confruntare înverșunată de forțe, totodată inegală. Într-un final, stivelor de nemți morți li s-au adăugat subordonații lui Grigore Ignat, căzuți, sub uriașa învăluire inamică, unul câte unul, acolo în pădure la Răzoare. Avea să supraviețuiască unul singur (sublocotenentul Teodor Grigoriu) care, printre altele, rememora: „O fracțiune de secundă l-am văzut (pe căpitanul Grigore Ignat – n.n.) cât de înverșunat descărca plumbii în invadatorul ce ne pângărise vatra strămoșească”⁷.

*

... După război, Botoșanii, legați prin atâtea fire (expuse și în contextul nostru) de bravul **post-mortem** Grigore Ignat, au dat curs vrierii cetățenilor lor, prin ridicarea unui monument-simbol al eroismului botoșănenilor pe câmpul de luptă în Primul Război Mondial. S-a format un Comitet pentru ridicarea Monumentului Eroilor din Botoșani, al cărui Apel a fost difuzat în aprilie 1925, ale cărui cuvinte sunau: „Cu toții ne bucurăm de îndeplinirea visului care, veacuri nenumărate, a legănat pe înaintașii noștri, simțim urmările binefăcătoare ale acestei împliniri, ne dăm seama că, prin ea, temeiul vieții noastre de astăzi este mai trainic și că mai falnice ne sunt perspectivele apropiate ale viitorului. Să nu uităm însă că moștenirea ce o stăpânim astăzi este plătită cu jertfa supremă a mii de suflete ale părinților, fraților, prietenilor noștri, morți prin spitale sau pe câmpul de luptă, unii îngropați, poate mai cu grijă, cei mai mulți lăsându-și trupurile străpunse de gloanțe sub o mână de țărănă aruncată în grabă”⁸.

A mai trebuit un sculptor-arhitect care să-l inițieze, să-l proiecteze, să-l finalizeze. Iar acesta s-a ivit în persoana lui Horia Miculescu, scriitor totodată. Și, în plus, botoșănean de origine⁹.

Doi cunoscuți arhitecți bucureșteni, împreună cu reprezentanți ai Comitetului local, s-au întrunit întru adoptare, presa scrisă locală a susținut o trebuitoare campanie de subscripție din partea localnicilor și urgentarea lucrărilor, populația a fost chemată să se pronunțe, așa încât, în vara anului 1929, Monumentul „Compania de Mitraliere Maior Ignat <în atac>”, avea să fie dezvelit în Piața Carol din Botoșani (azi 1 Decembrie 1918), ca o cinstire a celor 7269 morți, 1260 invalizi de război, 10 277 copii orfani de război, 6543 văduve de război, 1297 dispăruți în război, cifre care, însumate, înseamnă tributul

⁶ Apud J. Batalli, col. dr. V. Mocanu, col. I. Strujan, *Pe aici nu se trece!*, Ed. Militară, București, 1976, p. 215.

⁷ *Ibidem*, pp. 210-211.

⁸ „Sămănătorul Botoșanilor”, 18 aprilie 1925, p.1.

⁹ Ionel Bejcnaru, *Istoria unui monument: „Compania de mitraliere Maior Ignat <în atac>”*, Editura Agata, Botoșani, 2002, p.5.

de jertfă și sânge al fostelor județe Botoșani și Dorohoi în Primul Mondial, în Războiul Reîntregirii României, în făurirea României Mari.

*

Sunt, toate cele de mai sus, argumente certe, de necontestat, în definirea relației lui Grigore Ignat cu Botoșanii, o relație simbiotică și simbol pentru un spațiu și un erou care au dat totul pentru Neam și Țară. Pilduitor și memorabil de-a pururi!

*

Documentul 1 (hârtie filigranată) :

România
Primăria Urbei Botoșani
Certificat

În urma cererii înregistrate la Nr. 2289, subsemnatul Primar Comunei Botoșani certific că Dl. Nicolae Enășescu, în etate de 58 ani și D-na Olga Enășescu, în etate de 57 ani a căror profesiune este agricultori proprietari de moșii; sunt părinții legitimi a D-rei Getta Enășescu, se găsesc domiciliți la acest oraș și se bucură de o adorabilitate recunoscută.

Drept care s-a eliberat acest certificat spre a servi la căsătoria proiectată între fiica D-ra Getta Enășescu cu Locot. Grigore Ignat.

14 Mar. 1916

Primar
ss. indescifrabil

*

Documentul 2 (hârtie filigranată)

Certificat

Noi subsemnații cetățeni și capi de familie, domiciliți la Botoșani, atestăm că D-ra Getta Enășescu, în etate de 21 ani, fiică a D-lui Nicolae Enășescu și a D-ei Olga Enășescu care domiciliază la această localitate cu noi, ne este personal cunoscută nouă și ni se bucură de o bună educație și onorabilitate recunoscută.

Botoșani, 14 Martie 1916

Ioan Nicolescu

G.E. Vrânceanu

+ alte două nume

rezoluție de confirmare a Prefecturii Județului Botoșani – 14 Martie 1916.

*

Documentul 3

Ofițer inferior din Regimentul 51 Infanterie
1916 Martie 26

Locotenentul Ignat Grigore
Către Reg(imentul) 51 Inf(anterie)

Dorind a mă căsători cu D-șoara Getta Enășescu, am onoare a înainta actele notate pe contra pagină, rugându-vă să binevoiți a interveni locului la drept pentru a mi se aproba această căsătorie.

Locotenent Grigore Ignat

1916 Martie 31
Regimentul 51 Infanterie, Serviciul Mobilizare
către Comandamentul 3 Teritorial Stat Major

Am onoarea a înainta alăturatele acte necesare la căsătoria locotenentului Ignat Grigore, din acest corp cu D-ra Getta Enășescu.

Întrucât ofițerul primește mai mult decât este regulamentar, iar subsemnatul sunt pe deplin asigurat de onorabilitatea viitoarei soții, am onoare a vă ruga să binevoiți a înainta autorității în drept pentru a se da cuvenita aprobare.

Com. Rg. 51 Inf.
Col. -----
1916 Aprilie 2

Comandamentul III teritorial
Către Corpul 3 Armată

Am onoarea a vă înainta cererea de căsătorie a locotenentului Ignat Grigore, împreună cu actele notate pe contrapagină.

Din acte rezultă că dota ..... asigurată printr-o ipotecă de primul rang, cf. art. 7 al. 3 din Legea căsătoriei ofițerilor.

De asemenea, actul dotal mai cuprinde 10000 lei care se vor da ofițerului, pentru trusou, după celebrarea căsătoriei, fără ca să se arate că „prețuirea nu face vânzarea ; astfel că, într-un caz eventual, ofițerul rămâne răspunzător de plata integrală a sumei”.

Notă de actele ce însoțesc prezentul raport.

În privința onorabilității viitoarei soții, din raportul Comandantului de Regiment reiese că este pusă la adăpost de ori-ce critică.

Supunând aceasta la cunoștința D-voastre, cu onoare vă rog să binevoiți a hotărî asupra cererii ofițerului.

3.IV.1916 – Aprob căsătoria

comandantul Comandamentului 3 Teritorial – g-ral__ _ -----

*

Documentul 4

1917 august 14

Generalul Popescu I.I.

Către,

Doamna Soția Căpitanului Ignat Grigore,

Din Înalt ordin al M.S.Regelui vă trimit *cea mai înaltă decorațiune de război* (s. n. – I. B.) Mihai Viteazul, cuvenită viteazului Căpitan Ignat Grigore. Aceeași decorațiune a binevoit M.S. Regele să pună pe pieptul meu și sărutându-mă mi-a zis: „Am venit personal să vă mulțumesc și să vă felicit pentru biruința voastră asupra dușmanului întreit la număr.”

Scumpă soție a Căpitanului Ignat! Dacă până acum nu cunoașteți rostul decorării acestui brav ostaș îmi iau cu penibila dar înălțătoarea sarcină să vă arăt:

În ziua de 6 august Divizia a 13-a a fost atacată de aproape trei divizii germane, din care una (a 12-a bavareză) de elită. Furia atacului nu se poate descrie, căci era ziua falimentului armatelor Kaiserului pe frontul român unde se încerca de 12 zile și 12 nopți în șir să zdrobească *mica dar viteaza oaste română* (s.n. – I.B.).

Pe la ora 10³⁰, pozițiile noastre erau aproape copleșite când, cu drept cuvânt, i s-a arătat dușmanului ce e Românul în turbare; *ca fulgerul tot ce era Român pe câmpul de bătălie s-a ridicat și năpustit împotriva cotropitorului nesățios și l-a culcat la pământ* (s.n. – I.B.), iar ce a mai rămas pe picioare și-a strâns toate puterile pentru a fugi rușinos. S-a isprăvit dar cu faima vrăjmașului teuton.

După bătălie începând să ne numărăm și căutând pe cei care lipseau, am dat peste iubitul nostru camarad, viteazul între viteji, Căpitan Ignat, Comandantul Companiei I Mitraliere, care ca și ofițerul său din Compania slt. Grigoriu, erau literalmente acoperiți cu cadavre nemțești.

Poziția la care s-a găsit eroul arată neîndoielnic inima ce acest ofițer a pus pentru apărarea patriei; era mort dar cu mâna dreaptă înțeleștată pe mitraliera cu care trăsesese. Desigur s-a întâmplat una din două: sau trăgătorul mitralior a căzut și Căpitanul i-a luat locul, sau nu i-a plăcut Viteazului Căpitan cum trăgătorul împărțea moartea rândurilor dușmane și a luat el în mână mitraliera.

Or cum ar fi, poziția în care s-a găsit Căpitanul Ignat a atras atenția tuturor și-i dă dreptul a fi scris în istoria neamului, alături de marii eroi.

Soldatul Papiliu Iancu, care zice că e vărul Căpitanului, mi-a cerut permisiunea de a transporta cadavrul pentru a-l înmormânta în fața familiei. N-am aprobat. Și dacă prin aceasta familia găsește că am făcut rău, mă justific. Dacă eroul Căpitan Ignat a iubit atât pământul și linia de luptă pe care o apăra, încât a preferat de a face oficiul de servent

mitralior în mijlocul Companiei sale, nu era drept și sunt sigur că am în a sentimentul său de ostaș, hotărând ca el să rămână pentru vecie în mijlocul camarazilor săi. Nu este îngăduit unui ostaș, ori care i-ar fi gradul, să se bucure de altă soartă decât a soldaților, ce are cinstea să-i comande. Apoi, va veni vremea ca bătălia de la Mărășești și a noastră a Diviziei 13 – a, zisă de la „Răzoare”, să se comemoreze printr-un monument și prin rugi făcute la fața locului către Cel a Tot Puternicul.

Putea-vor cei cari vor oficia acestea să facă excepțiune, strigând pe Căpitanul Ignat dintr-un Cimitir obișnuit oare care?

Am raportat și M.S. Regelui această măsură a mea și am avut satisfacțiunea să obțin Înalta aprobare, afirmând că „bine am făcut”.

Anexez aici două exemplare din ordinul de zi dat de mine în noaptea și la ora când bătălia era complet sfârșită, precum și două exemplare din ordinul dat de Domnul Comandant al Armatei.

Rog pe D-zeu să întărească inimile nefericitei mame, tinerei și nefericitei soții, precum și întregii lui familii ca și camarazilor, cu mine în cap, cari l-au cunoscut.

Sunt și eu Tată, am avut durerea să pierd copil la etate ce permitea să mă înțeleg cu el; știu prin urmare ce însemnează această ireparabilă pierdere, dar p’atunci eu aveam vreme să plâng, să mă jelesc. Acum nu e vreme decât a strânge toate puterile trupești și sufletești ce ne-a dat D-zeu, pt. a zdrobi pe dușman. Plânsul și jalea după război; și le vom pune, pentru îndulcire, alături de splendoarea patriei mărite, sub un singur sceptru.

În ce mă privește, personal, voi căuta de a trăi, să cunosc familia Viteazului Căpitan Ignat, ca să-i arăt prin grai cât a contribuit acest era la gloria Diviziei 13-a și prin urmare la faima oastei căreia se devotase.

Dați-mi voie să subscriu al D-voastră prieten

Com. Div. 13-a

General I. Popescu

*

Documentul 5

Stimată Doamnă,

Regimentul a luat hotărârea ca să cinstească pe Eroul Maior Ignat, prin ridicarea unui monument, pentru a menține trează în conștiința ostașilor acestui corp, actele de bravură ale eroilor Țării.

Pentru aceasta, rugăm a ne ajuta punându-ne la dispoziție o fotografie cât mai apropiată de data actului sublim al jertfirii pentru patrie, precum și orice notiță, scrisoare sau act al Maiorului Erou, care ar putea constitui documente nemuritoare, în întreținerea flăcării sfinte a sentimentului național.

Tot în scopul ce urmărim, apelăm la bunăvoința Dvs. de a dona un costum militar al Eroului, pentru a-l expune într-o vitrină, astfel ca amintirea Maiorului Ignat, numit prin Înalt Decret Regal „A la suite” în acest regiment, să fie cât mai sugestivă.

Încredințați că dorința noastră este și a Dvs., rugăm a ne comunica printr-o scrisoare, cât mai urgent posibil, rezultatul celor solicitate mai sus, și dacă putem trimite un delegat al regimentului pentru a lua în primire, ceea ce puteți oferi.

Comandantul Regimentului 11 Dorobanți „Siret”
Colonel (Rațiu)
(nedatat)

Grigore Ignat et la ville Botoșani. Des documents inédits
(résumé)

Des documents inédits relevant la relation du capitaine Grigore Ignat avec Botoșani; l' auteur nous donne dans l'article de face des nouvelles et inédites informations.

Model No 2.

Certificat

Noi subsemnații cetățeni și rași de familie, domiciliuți
 în Botoșani, atestăm ca domnișoara *Caterina Ionescu* în etate
 de 21 ani, fiică a *Șt. Nicolae Ionescu* și a *D-s. Olga Ionescu*
 deosebi care domiciliușă în această localitate cu noi, ne este personal cunos-
 cută și că și-a de bucură de o buna educație precum și de o onorabilitate
 remarcabilă. - Botoșani 14 Noiembrie 1916

Jean Nicolae

Șt. Ionescu

Șt. Ionescu

C. S. Ionescu

ROMANIA

PREFECTURA JUDEȚULUI BOTOȘANI

Secțiunea Administrativă

Noi Prefectul Județului Botoșani, confirmăm conținutul
 în prezentul certificat.

[Handwritten signature]

Director,

[Handwritten signature]

Ofițer inferior
din
Regimentul 51 Infanterie

2007
11/11/06

Postamentul Lugoj-Grigore
către
Regimentul 51 Infanterie

~~Confidențial~~
No 1211
19-6 Decembrie Martie 2007
Regimentul 51 Infanterie

Comandamentul 3 Teritorial
Județul Lugoj

Am onoare a înainta slăbiciunile
voastre necesare la căsătoria locotenentului
Grigore din acest corp, cu
Doamna Lăzărescu. -

Întrucât ofițerul pînă este unii
de căt este regulamentul, iar sublocotenentul
nu este pe deplin asigurat de avere
- bilitatea vătoasă totu, am onoare
a vă ruga să faceți o le înainta
autorității în drept pentru a se în
cuvinte aprobare.

Notele se întorc pe rero.

Lt. Colonel
[Signature]

Domnule mă căsător cu Doamna Lăzarescu.
Înțeleg că nu are nici o înainta astăzi
tate pe ambele părți, înțeleg că nu
dăruie a întorcu locului în drept
pentru a mi se aproba această căsătorie.

Postamentul Lugoj-Grigore

No 4 Conf. personal
19 Decembrie 2007
Comandant, III Teritorial
și al unităților de rezervă.
Comandant
Corpul 3 Armată

Am onoare a înainta cererea de căsătorie a Lt. Grigore, înțeleg că
astăzi notate pe ambele părți.

În acest rezultat că totu nu este asigurat
într-o ipoteză de primul rang
conform art. 7. al. 3 din legea căsătoriei
ree ofițerilor.

De asemenea, notul total mai cuprinde
8000 lei care se vor da ofițerului, pînă
însoie după celebrarea căsătoriei, pînă
ce să se arate că, pînă la urmă nu face
vinovată, astfel că, într-un caz
Tutal, ofițerul rămîne răspunzător
de înainta a sursei.

Nota de acțiune ce însoțește
prezentul raport.

- 1) Abstractul de naștere a viitoareii soții.
- 2) Act de moralitate a viitoriilor părinți de 3 capi de familie.
- 3) Certificat de moralitate a părinților căsătoriei.
- 4) Certificat de moralitate al viitoriilor soții.
- 5) Actul de căsătorie.
- 6) Certificat de ipoteca.
- 7) Carte de ștampilă matricolă a ofițerului.

În privința onorabilității viitoareii soții, din raportul Comandantului de Regiment reiese că este necesar să se poartă seama și să se critice.

Supunându-se aceasta la cunoștința D. Voasche, eu mă rog să bine-vorți a hotărârea asupra acestei afaceri.

Comandantul Comandament 3 Teritorial

Colonel
3.11.1916
General
C. M. M. M.

și au avut satisfacția să obțin înalta aprobare, afirmând că "bine am făcut".

Anexat voi două exemplare din ordinul de zi dat de mine în noaptea și la ore când batalia era contrasofistărită, precum și două exemplare din ordinul dat de Domnul Comandant al Armatei.

Șoș pe E-șau să întărească dincolo de țările noastre, țării și naționalității soșii precum și înțelegând lui înțelul și al comandantilor, cu mine în cap, ca să i-l-a ducă.

Dum și eu Tat, am avut durerea să perd copii în state ce permite să mă înțeleg cu ei; știu prin urmare ce însemnă această ireparabilă pierdere, dar p'atunci eu aveam vreme să plâng și să jalec. Acum nu e vreme de cât de a strânge toată puterea trupului și sufletului ce nu-a dat E-șau, pentru a scribi pe cununa Plănuș și jalea după război; și la voi pune, pentru îndulcirea, alături de splendoarea patriei murite, sus un singur amăru.

În ce să privesc personal, voi căuta, ce voi trăi, să cunosc familia înțelului Comandant Ignat, ce să i-l-aș prin grai cât e contrariat acest eroic la gloria Diviziei 13-a și prin urmare la falma costei eroice de deștep.

Tălm voi să subșcriu al E-voastră prietan.

DOARZANTE

Ignat

STIRATA DOAMNA,

-Regimentul a luat hotărârea ca să cinstească pe
Eroul Maior Ignat, prin ridicarea unui monument, pentru
a menține trează în conștiința ostașilor acestui
corp, actele de bravură ale eroilor țării.-

-Pentru aceasta, rugăm a ne ajuta punându-ne la
dispoziție o fotografie a Eroului cât mai apropiată
de data actului sublim al jertfirii pentru Patrie,
precum și orice notiță, scrisoare sau act al Maior-
ului Erou, care ar putea constitui documente remuri-
toare, în întregimera fiacării simț a sentimente-
tului național.-

-Tot în scopul de urmărire, apelăm la bunavoia
Dvs. de a ne dona un costur militar al Eroului, pentru
să expune într-o vitrină, astfel ca amintirea Maie-
rului Ignat, numit prin înalt Decret Regel „A la
Suite” în acest regiment, să fie cât mai sugestivă.-

Incredința și o dorința noastră este și a Dvs.,
rugăm a ne comunica printr-o scrisoare, cât mai ur-
gent posibil, rezultatul celor solicitate mai sus,
și dacă putem trimite un delegat al Regt-ului, pentru
a lua în primire, ceace ne puteți oferi.-

COMAND.REGT.11.DOROB.“SIRET” .

COLONEL,(RATIO)

Scam

Căpitanul Grigore Ignat

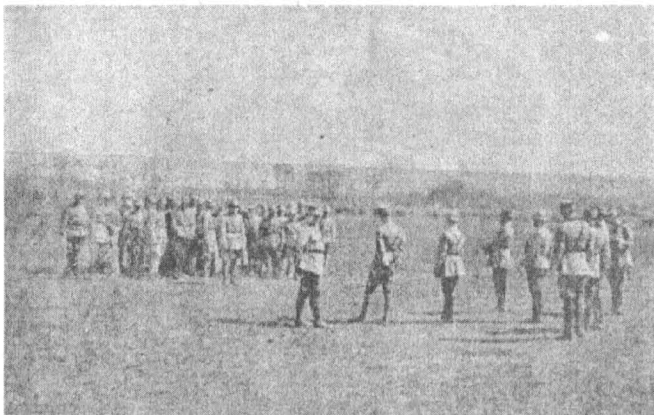

Fig. 1 „La Instrucție”

**Monumentul „COMPANIA DE MITRALIERE
MAIOR GRIGORE IGNAT”**